Ч. 227. Середа 9 (22) жовтня 1902. Рік XII.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій го дині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улица Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане за вложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавемана ч. 9 і в ц. к. Старостввах на провінциї:

на цілий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно „ —·40

Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно „ —·90

Поодиноке число 6 с

Вісти політичні.

(Два письма нового міністра судівництва. — Справа Морского Ока в угорскім соймі.)

Др. Кдрбер як міністер судівництва, при нагоді обнятя сего уряду, видав письмо до президентів висших краєвих судів, в якім зазначує, що право повинно бути для всіх однакове і перед ніким не повинно угинати ся, а запорукою сего є судейска независимість, яку міністер хоче окружити як найбільшою опікою. Згадавши про заслуги судейского стану при введеню нової цивільної процедури, приготовлює єго на введене нової карної процедури. Дальше письмо підносить, що обжалованого не належить трактувати як засудженого на кару, доки не запав вирок, а і після сего треба мати на тямці, що кари має виконувати ся так, щоби була осягнена єї ціль, с. є. поправа засудженого. Супротив сторін судові власти обовязані до услужности і чемности, а поваги адвокатів і нотарів не повинні ослаблювати. Справи особисті треба трактувати так, щоби кождий набрав пересьвідченя, що всяка інтервенция в тім зглядї буде іґнорована, а класти вагу при особистих змінах лише на осуд єго особи і взгляд на службові інтереси. Письмо кінчить ся запевненем, що в міністрі справедливости всі мають певного оборонця і строгого речника права та опікуна єго справедливости і поваги. — В письмі до старших прокураторів державних, др. Кербер пригадує давнїйші розпорядженя, зазначуючи, що обжаловане належить підносити тоді, коли оно є обєктивно і субєктивно оправдане, бо непевні обжалованя не є корисні для виконуваня права. Свобідне слово, коли переняте патріотизмом, не є небезпечне. Свобода праси єсть властивою дорогою для відпливу збурених пристрастий; але супротив дневникарства, розбуджуючого грубі інстинкти, належить примінити цілу строгість права. Письмо кінчить ся ідентичним уступом про персональні справи.

В угорскім соймі вніс на вчерашнім засїданю опозицийний посол Вішонтай інтерпеляцию до президента міністрів в справі Морского Ока. В інтерпеляциї підніс він, що мировий суд переступив свій круг діланя, бо на погляд бесідника, не рішив оконечно спору, лише самовільно визначив границю між Галичиною а Угорщиною. Вкінци зажадав, аби правительство порушило ще раз ту справу і передало єї окремій парляментарній комісиї. Президент Сель в острій відповіди збив вискази Вішонтая, заявив, що мировий суд не переступив в нїчім границь свого круга діланя, та що єго вирок єсть оконечний і невідкличний. Справа та полагоджена вже раз на завсїгди і не буде більше нїколи порушена. Більшість соймова приймила відповідь п. Селя оплесками.

Закон против пияньства.

Для поборюваня пияньства наміряє правительство в найблизшім часі предложити на ново проект окремого державного закона. Проєкт, що має на цїли сотворити один закон для всїх королівств і коронних країв, дїлить ся на три части: що до відношеня права промислового, цивільного і карного.

Перша часть містить цїлком нове управильнене фахової торговлі паленими напитками спіритусовими. В тім напрямі відрізнює правительственний проект:

1. Вільну торговлю спіритусами в замкнених посудах вмістимости бодай пятьох літрів, коли торговлю в меньшій скількости як пятьох літрів можуть на будуче вести лише такі особи, котрі мають концесию на вишинк, або на подрібну продаж спіритусу. Та постанова має на цїли піддати під тїсний надзір дрібну торговлю спіритусами понизше 5 літрів, бо після дотеперішного досьвіду така вільна торговля в замкнених посудах і довільних скількостях не була в дїйстности нїчим иншим, як звичайним вишинком спіритусів, бо сторони купуючі горячі напитки споживали їх зараз, хочби перед дверми склепу.

ПОДОРОЖ по СИЦИЛІЇ.

(Після Тайнерта, Шинера, Брокка і др. зладив К. Вербин.)

(Дальше.)

VI.

Ачіреале. — Печери Ґалятеї і Поліфема. — Фаральоні або циклопскі скелї. — Провінциї Сицилії. — Катанія. — Гора Етна, єї природа і єї вибухи.

З Таорміни поїхали ми зелїзницею насамперед до Ачіреале, міста в провінциї Катанія, котрого істория вяже ся з блуканиною Одиссея по сьвіті. Єсть то велике місто, положене на величезній масї базальтової ляви, з домами побудованими з ляви. Оно лежить на полудневo-всхідним підніжу гори Етни при устю ріки Ачі, котрої назва пригадує нам давні, замеркли часи грецкої культури, часи, коли то в кождім жерельци, в кождій річці, в дереві і скалї, сидїли боги і богинї. Акіс, з латиньска Аціс, був сином божка Пана і німфи (русалки) Симаітіс. Він полюбив був русалку Ґалятею, доньку Нерея і Дориди. Але й богам не завсїгди усьміхало ся щасте в любови, та й їм лучало ся то, що хтось другий ставав їм в дорозї. Ґалятею полюбив був також одноокий велит, циклоп (з грецка „киклопс“) Поліфем. Він знав, що Ґалятея любить Акіса, отже постановив убити свого суперника, відломив кусень з гори Етни і кинув скалою на Акіса та зробив єму смерть. Коли Ґалятея побачила кров милого, що плила зпід скали, замінила єї в ріку Ачі, що тепер пливе з гори Етни до моря.

Місто Ачіреале єсть правильно збудоване, має широкі улиці, красні церкви з високими вежами і числить звиш 40.000 душ. Єсть то місто дуже промислове і торговельне, має фабрики шовкових материй і полотно, а торгує головно леном і збіжем. До морских купелів, а ще більше до теплих при жерелах, що добувають ся зпід ляви, з'їздить ся що року богато людий. Під містом суть також дві славні печери, з котрих одна називає ся ґротою Ґалятеї, а друга ґротою Поліфема. З сею послїдною вяже ся істория Одиссея. Буря загнала єго на остров Трінакрию (Сицилію) і тут зайшов він з дванайцятї своїми товаришами до печери циклопа Поліфема, сина бога Позейдона і русалки Тоози, котрий їв людий. Поліфем, пригнавши свої величезні вівцї з пасовиска до печери, замкнув вхід до неї величезною скалою, і взяв ся їсти товаришів Одиссея. Вже з'їв був шістьох а Одиссея взяв великий страх, бо така сама судьба ждала і єго. Він взяв ся тогди до хитрощів: дав циклопови вина, а той упив ся так, що розтягнув ся в печері без памяти і заснув. Тогди розпалив Одиссей якийсь паль і головнею випік велитови єго одно око. Слїпий циклоп не міг вже нїчого вдїяти, але мимо того Одиссей і єго товариші не могли видобути ся з печери, бо всї разом не мали тої сили, щоби відсунути скалу, що замикала отвір. Оставала ся ще лиш одна надїя, що они зможуть утечи тоді, коли циклоп буде на другий день випускати свої вівцї на пасовиско. Але щоби він не половив їх в той спосіб, що випускав би лиш по одній вівцї, і смотрив руками, хто виходить, то Одиссей привязав своїх товаришів і себе до тих величезних овець попід черева, і так щасливо видобув ся з печери. Розлючений Поліфем кинув ще за ними величезною скалою, а коли і тим не вдіяв їм нїчого, то просив свого батька Позейдона, щоби той зімстив ся за него.

Понизше міста видко вистаючі з моря якісь дивні базальтові скелї: їх єсть сім, а найбільша з них єсть 60 метрів висока. То циклопскі скелї; Італїйцї звуть їх Сколї деї Чіклопі або Фаралїоні (Scogli dei Ciclopi, Faraglioni). Тоті фаралїоні, то части скалистого побережа, котрі вода многими сотками лїт так вимила, що відділила їх від берега і одну від другої; то найлїпший доказ, що і капля води може вижолобити камінь, та що многі зміни на нашій земли відбувають ся поволеньки, але постійно, і по многих сотках лїт можуть вид землї зовсїм змінити. За найлїпший доказ сего може послужити остров Ґельґолянд, де море вже в історичних часах змило значну часть скалистого острова. Подібні фаралїони знаходять ся також коло острова Капрі коло Неаполю.

Цїла Сицилія єсть подїлена на сім провінций, котрі називають ся так само, як і їх головні міста, отже провінциї Мессина (до неї

2. Концесіонований вишинк з правом подаваня напитків гостям і продаж поза шинк в незамкнених посудах і в довільних скількостях.

3. Також концесіонована дрібна продаж з правом продавати в замкнених посудах і в скількостях бодай $^1/_8$ літра.

Новим в проєкті єсть дальше то, що поняте вишинку, як головного або побічного занятя має мати значінє також під взглядом промисл.вим, а особливо для установленя максимального числа концесий на шинк в одній громаді, замиканя шинків в означених днях, в неділі, сьвята і дни виплати. Поняте вишинку мало доси лише податкове значінє.

Дальша постанова зазначує, що в льокалях призначених до шинкованя спіритусів не вільно вести ніякого иншого промислу. Має то на ціли перешкодити, аби населеню подавано горячі напитки в склепах, в котрих закуповує потрібні до житя средства поживи, або инші в щоденнім житю потрібні предмети.

На 500 мешканців в громаді вільно уділяти найбільше одну концесию. Та постанова дотикає особливо дрібної торговлї, котра після предложеня єсть тотожна з дрібною продажию. Однако політична власть краєва може по вислуханю угромади і гадки краєвого Виділу, дозволити на виїмки для поодиноких громад, що розкинені на більшім просторі.

Постановами другої і третої части проєкту мають бути заведені приписи для поборюваня пияньства на всї австрийскі краї. В тім напрямі, особливо при злочинах, буде загрожене карою налогове пияньство також тоді, коли каригідний учинок не буде злочином, лише провиною. — Крім того має бути каране пияньство само для себе, коли оно викликало небезпечність для житя, здоровля, або безпечности другої особи, або коли когось кілька разів до року стрічано на публичнім місци пяним.

Постанови закона мають також силу обовязуючу назад, а то для того, аби сейчас зменшити надмірне число істнуючих вже шинків, що причиняють ся до ширеня пияньства. Ті з теперішних шинкарів, котрі не дали причини до некористних заміток, мають найти о стілько охорону, що будуть мати першеньство перед иншими шинкарями.

Новинки.

Львів дня 21-го жовтня 1902.

— **Стягненє з обігу стоґульденових банкнотів.** Австрийско-угорский банк подає до відомости, що остаючі в обігу банкноти по 100 злр. з датою 1-го мая 1880 р. будуть стягнені з обігу. Всї головні заведеня австро-угорского банку, як також філїї будуть приймати сї банкноти зарівно при виплатах, як також і до виміни до дня 30-го цьвітня 1904 р. В місце тамтих розпічне австро-угорский банк видавати з днем 20 с. м. в своїх головних заведенях стокоронові з датою 2-го січня 1902 р. Суть они зелені. мають на кождій стороні жіночу стать і стать дитини. По одній стороні текст німецкий, по другій угорский.

— **Перекази грошеві з давних републик бурских.** Ц. к. Дирекция почт і телеґрафів подає до відомости, що після донесеня ґенерального консуляту з Капштадту, буде заведенє почтове в Капляндї аж до 31 грудня с. р. виплачувати перекази, котрі виставлено в давнїйшій полудневоафриканьскій републицї для капляндскої кольонїї і на відворот, а котрі з причини війни не могли бути виплачені.

— **Важне для цертифікатистів.** Мінїстерство фінансів в порозуміню з мінїстерством краєвої оборони і мінїстерством війни, постановило розпорядженем з дня 3 вересня с. р.. що на будуче першеньство при обсаді посад асистентів при урядах митових можуть мати лиш ті підофіцири з цертифікатами, що: 1) предложать сьвідоцтво скінченої з добрим успіхом низшої ґімназиї або школи реальної або якоїсь стоячої на рівні з тими школами войскової школи, а крім того 2) відбудуть шестимісячну пробну практику; 3) здадуть з добрим успіхом низший іспит митовий і наконець 4) зможуть зложити приписану кавцию службову. Тим цертифікатистам, що не скінчили низшої середної школи, коли сповнять обовязуючі доси приписи, можна на переміну з практикантами митовими, признавати лиш що четверту посаду асистента митового.

— **В справі поїздки до Риму** комітет подає до відомости, що замовлені білети їзди можна відобрати або в канцелярії консисторскій або у провідника їзди на двірци тих стаций, від котрих почавши карту їзди замовлено — отже на двірци стаций: Львів, Стрий, Лавочнe.

— **З товариств.** Загальні збори тернопільскої філїї „Просьвіти“ відбудуть в суботу дня 1 падолиста с. р. о 1-ій год. пополудни в комнатах „Рускої Бесїди“ при ул. св. Івана в Тернополи. Між звичайними точками дневного порядку єсть реферат з обсягу пасїчництва і садівництва з демонстрациями п. Гр. Метельского.

Вечерок з танцями в Підгайцях відбуде ся ві второк дня 21 с. м. в салях міского касина заходом тов. „Родина“. Чистий дохід призначений но будову „Народного Дому“

— **Ювилей** 25-лїтної лїтературної діяльности польскої писательки Мариї Конопніцкої, обходжено в неділю в Кракові з великим торжеством. В честь ювилятки відбуло ся в суботу представленє в театрі і бенкет в „лїтератскім кружку“, а в неділю по богослуженю в костелї торжественне вручуванє її адрес і вінцїв від ріжних депутаций, товариств і осіб. Вечером відбуло ся в єї честь друге представленє в міскім театрі, а опісля пращальний бенкет.

— **Віче жидівских академиків** відбуло ся в неділю при участи яких 400 осіб. Половина з присутних були академики і технїки, а прочі були се старші особи з жидівскої інтелїґенциї обох полів зі Львова і з провінциї. Між академиками переважали сіонїсти, инші належали до сторонництв: народно-жидівского, асиміляторского, протисіонїстичного і т. зв. безбарвних. Віче отворив акад. Гешелес, сіонїст, вибраний опісля предсїдателем нарад, які тревали від $3^1/_2$ год. пополудни до 5 год. рано з малою перервою. Наради були бурливі, але скінчили ся ухвалою поставлених референтами резолюциї. Головною точкою нарад була справа признаня жидівскої народности на львівскім унїверситетї і політехнїцї та в галицких середних школах. Перед тим ще по довшій дискусиї принято звіт з діяльности постійного комітету орґанізацийного за минувший рік.

— **Похорон поліцияна Коньчука,** котрого убив власною его шаблею злодій Франц Крижановский, мав відбути ся вчера по полудни, не відбув ся на просьбу батька покійника, котрий мав приїхати нинї на похорон.

належать також Ліпарийскі або Еольскі острови), Катанїя, Сиракуза, Кальтанїссетта, Джірдженті, Трапані і Палєрмо. Майже всі, що вибирають ся в подорож по Сицилії, то зачинають єї від Катанїї, а то длятого, що в сій провінциї єсть гора Етна, котрої ніхто не оминає. Звичайно їдуть подорожні до красної Таорміни а звідси до міста Катанїї, з котрого найлїпше і найдогіднїйше вибирати ся на Етну.

Місто К а т а н ї я то найбільше і найкрасше по Палєрмі столици острова. Оно має 8 кільометрів довкола, єсть правильно збудоване і лежить над малим заливом Йоньского моря в дуже урожайній околици Кампаня ді Катанїя (Campagna di Catania). Єсть то велика рівнина в полудневій части провінциї, 30 кільометрів довга а 11 кільометрів широка, що лежить межи ріками Сімето, Діттаіно і Ґорна Люнґа, котрі сполучившись разом впадають під спільною назвою Сімето до заливу катаньского. Тут управляють головно збіже, виноград, лен і дерева оливні та овочеві та годують шовківниці. Сю рівнину уважають за шпихлїр цілої Сицилїї, бо неврожай на ній відбиває ся зараз на цілім острові. Місто лежить в дуже здоровій околици і теплім підсоню. Морозів тут нема ніколи, найменша теплота спадає до 3 степенів а найбільша доходить до 34 степенів Цельзия.

Початок міста сягає до глубокої старини, бо аж до 729 р. пд. Хр. Була то грецка кольонія як і многі инші на острові. В 5-ім столїтю пд. Хр. було то вже цвитуче місто. Король Гієрон І. з Сиракузи переселив жителїв сего міста до иншого, а сюди спровадив 5000 Сиракузанів і друге тілько Греків з Пельопонезу та назвав місто Етна. Але давні жителї вернули сюди знову та називали місто по давному Катана. Місто переходило часто з рук до рук, аж наконець прийшло до Римлян і дуже розбогатїло, але вже в 123 р. пд. Хр. потерпіло від вибуху Етни так, що римский сенат увільнив був місто на 10 лїт від всяких податків. В середновічних часах місто натерпіло ся богато від нападу Ґотів і Вандалїв а відтак від Сараценів а ще більше потерпіло від землетрясеня в лютім 1170 р., коли то згинуло 15.000 людий. Великий вибух Етни в 1663 р. наробив був також великої шкоди, а по землетрясеню в 1693 р. осталось було з міста всего лиш 5 домів.

Нинїшне місто має 112.000 жителів. Тут єсть осідок висших властий державних і одного епіскопа. В Катанїї єсть унїверситет оснований ще в 1445 р., бібліотека з 1755 р., академія наук та ще кілька заведень наукових і 105 церков. До найкрасших будинків належать соборна церков ще з 1091 р., котру зачав був ставити Роґер І. Ґранїтові стовпи єї фасади взяті з якогось старинного театру. Коло соборної церкви єсть дуже красна площа а на ній стоїть слон викований з ляви, котрий двигає на собі ґранїтовий обелїск египетский. Давний бенедиктиньский монастир Сан Ніколя, званий також Сан Бенедетто, один із найбогатїйших в Европі займає звиш 96.000 квадр. метрів. Церков єсть довга 105 метрів і має орґани роботи Доната дель Піяно, в котрих єсть 2916 сопілок. Монастир сей перенесено 1518 р. з Нїкольозі; в 1693 р. розвалило его було землетрясенє, відтак відбудовано єго знову в 1735 р. а в 1866 р. покинули єго черцї і в нїм містить ся тепер по части касарня, по части школа, а в кількох салях єсть музей наук природних і ґалєрия образів. Згадати ще потреба про старий замок Урзіно, збудований Фридрихом II., котрий в 1669 р. обляла лява та про театр збудований на фундаментах римского театру. Під церквою Кармелїтів суть останки римскої лазнї. На головній площи стоїть памятник славного компонїста Беллїнїго поставлений в 1882 р.

* * *

О першій годинї по полудни — каже Таннерт — заїхав поїзд на дворець в Катанїї а за чверть години опісля вандрував я вже з ранцем на плечах через Страда Етнеа (етнийску улицю) до моєї цїли, котру поки що було більше чути як видко. З величезної хмари, що замикала передомною перспективу, роздавав ся глухий гук мов би далекі вистріли на повитанє і лиш кілька разів роздер вулькан закриваючу єго ослону, показуючи хвилеві образи на око не належачі до землї, висячої у воздусї ясної снїгової площі і темних порепаних скал.

Під вечер зайшов я до малого місточка Нікольозі, що має ледви 2000 жителїв, а лежить 700 метрів понад морем при сподї гори Монте Россо найкрасшого із „філїї“ (синів) — так називають ті величезні вульканічні ґулї, що через сотки лїт повиганяло за кождим вибухом на цілій масї гори. Монте Россо сторчить понад Нїкольозі лиш на 250 метрів висше, але й сей низький вершок вкриває мрака. Дрібний дощик росив; в горі гуділи громи за громами.

Коли я зійшов з призначеної для мене в готели Маццаґалїя комнати на долину до гостинницї, застав я там молодого мужчину, котрого менї представили яко мого провідника Антонїя. Підчас вечері уложив я з ним плян нашої вандрівки. На дворі все ще була туча, у вікнах заєдно блискало ся, але дощ перестав вже був падати. Трохи потяжка господиня і єї внучка, ледви 15-лїтна дівчина, але вповнї розвинена красавиця, різали та смажили пару курят, краяли хліб та сир і стягали темно червоне вино до нових фляшок, яко приготовленє на слїдуючий день.

Гора Етна піднимає ся понад море на 3313 метрів високо, єсть отже три рази так висока як Везувій. Сподом має она довкола 180.000 метрів, а центральний кратер має в обемі 3600 метрів. Старша назва Етна походить

— **Вулькани знов в роботі.** З Ню-Йорку наспіла вість, що вулькани на Мартиніці і Сьв. Вінкенті зачали знову вибухати і наробили страшної шкоди. На західнім побережу Мартиніки було оногди аж пять вибухів, один по другім, і згинуло 1300 людий. Телеґрами не кажуть, чи то був вибух гори Пеле, о котрій говорено в послідних часах, що она зовсім притихла, чи може якої иншої, коли в телеґрамах говорить ся загально о вибухах „на західних побережах". З Кінґставн на Сьв. Вінкентию доносять, що вибухи вульканічні в днях 15 і 16 с. м. наробили в кольоніях великої шкоди і то як-раз в сторонах, котрі доси уважано за лежачі поза кругом діланя вулькану.

— **Страшний злочин.** Швець Іван Дер у Сегедині підозрівав вже від довшого часу, що его челядник Лерінч ошукує его спільно з его жінкою. Іза того прийшло оногди межи Дером а его челядником до сварки, підчас котрої Лерінч вхопив ґнип і хотів ним пробити Дера. Термінатор Мичалов виступив в обороні майстра і станув межи спорячими, а Лерінч в тій хвили пробив хлопця в само серце і той впав неживий на землю. Дер пустив ся тогди втікати, а Лерінч здогонив его і розпоров ему цілий бік від пахи аж по бедро і Дер згинув також на місци. Лерінч поранив ще двох поліциянів, що хотіли его арештувати і лиш з великим трудом удало ся его звязати.

— **Загадка як рідко.** З Києва доносять про слідуючу вельми загадочну подію. У фабриці скла в Богуславці був пакером якийсь Вінкентий Шуляковский, котрого знали в цілій околици і дуже любили. Дня 27 мая 1901 р. оженив ся він з молодою краянкою своєю, панною Щиґельскою. Обоє жили щасливо і уродив ся їм синок. Недавно тому Вінкентий Шуляковский їздив верхом до сусідного села; кінь сполошив ся і скинув его із сїдла та волік далеко по дорозї. Тяжко покалїченого і непритомного привезено Шуляковского до найблизшого двора і завізвано чотирох лікарів. Аж тепер показало ся, що лежачий перед лїкарями мужчина — то женщина. Зараз дано знати властям, але ті й доси не вислїдили тайни сей загадки.

— „**Товариш**", ілюстрований календар на рік 1903, річник II. (Чч. 272 і 273 видавництва товариства „Просьвіта".) 8⁰, сторін 236 + інсерати. Ціна 1 К.

Правдиву прислугу для нашого народа вчинило товариство „Просьвіта", видаючи своїм коштом та заходом отсю книжку, якої вже перший річник з тамтого року здобув собі признанє найлучшого з усїх видаваних у нас календарів. Хто зважить, яку важну задачу має сповняти календар зглядом грамотної людини всякого стану, мусить признати, що видавник такої книжки піднимаєть ся дуже важкого труду. Се не роман, анї збірка віршів або оповідань, які по прочитаню складаєть ся звичайно на полицю, щоб більше їх до руки не взяти. Ся книжка має подати щось більше, як приємну лектуру на кілька годин. Своїм змістом так вяжеть ся она з житєм у всяких его умовинах, що треба єї читати цілий рік. А потребує єї читати всякий, кому азбука не чужа, тому й розходить ся она в найширші круги суспільности тисячами примірників.

І отсю книжку зладжувано у нас доси звичайно в сей спосіб, що передруковувало ся з незначними змінами календарску часть з першого лїпшого старого календаря, подано два-три пусті віршики та оповіданя, для ока де кілька стереотипних інформаций і календар готовий. Так водило ся у нас до недавна. Доперва видавник „Товариша" зірвав з шаблоном і показав, як властиво повинно ся робити календар, щоб осягнути свою ціль. Уклад, добір змісту, его актуальність, а передовсім популярність викладу навіть научного материялу роблять „Товариша" книжкою наскрізь ориґінальною і від початку до кінця цікавою. А вартість її тим більша, що не кінчить ся з кінцем року. „Товариша" можна читати і по десяти лїтах з однакою користю. Все він лишить ся практичним і догідним підручником ріжнородного знаня.

Зміст „Товариша" за 1903 р. не уступає в нічім цікавістю першому річникови, зате богатством значно перевисшає! Многі практичні та загальні поради і замітки можуть придати ся навіть найінтелїґентнїйшій людинї. Замітні також численні ради господарскі і гіґієнічні та розвідки про господарство рільне, пояснені добірними ілюстрациями. Є там і коротка але основна история та пояснене страшних явищ природи, якими зазначила ся перша половина сего року, як землетрясенє в Шемасї і вульканічна катастрофа на Мартиніці. Гарні ілюстрациї причиють ся ще більше до зрозуміня річи. А вже зовсїм щось нового і ориґінального, що приносить сегорічний „Товариш", се короткий підручник науки гри в шахи. З доданої карти може кождий легко сам собі зробити фіґурки і шахівницю. Устав церковний для більшої вигоди тих, що его потрібують, долучаєть ся до календаря окремою книжочкою. Взагалї нїхто не повинен зволїкати з набуванєм нового „Товариша". Его розумні, практичні гадки та поради вже тепер станули-б не одному в пригоді.

Телеґрами.

Берно 21 жовтня. При вчерашних виборах до сойму з куриї міст і торговельних палат вибрано 21 поступових Нїмців, 3 з німецкої партиї народної, 5 Молодочехів і 8 Старочехів.

Відень 21 жовтня. Грецкий король прибуде сюди завтра і забавить кільканайцять днів. Короля буде приймати Є. В. Цїсар.

Солун 21 жовтня. Болгарскі селяни зловили в однім селї коло Монастиря шайку македоньских ворохобників під проводом підполковника Янкова і видали єї турецким властям.

Берлин 21 жовтня. Доносять сюди, що цар має при кінци сего року поїхати до Риму і віддати візиту королеви Вікторови Емануелеви.

Білгород 21 жовтня. Урядово оголошують, що вість подана одною віденьскою часописию про намір назначеня наслідником престола брата королевої Люновича, єсть неправдива.

Надіслане.

— „**Краєвий Союз кредитовий**" видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цїнах:

1. Книга довжників . . .	аркуш	по 10	сот.
2. Замкненя місячні 2 штуки . .	„	5	„
3. Інвентар довжників .	аркуш	„ 5	„
4. „ вкладників .	„	„ 5	„
5. „ уділів	„	„ 5	„
6. Книга головна	„	„ 10	„
7. „ ліквідацийна .	„	„ 10	„
8. „ вкладок щадничих	„	„ 10	„
9. „ уділів членьских	„	„ 10	„
10. Реєстр членів	„	„ 10	„
11. Зголошеня о позичку	штука	по 2	„
12. Виказ умореня позички	„	„ 2	„
12. Асиґнати касові	„	„ 1	„

Купувати і замовляти належить в „Краєвім Союзї кредитовім" у Львові, Ринок ч. 10 I. поверх.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

від фенікійского „аттуна" що значить „горло", але для Італиянців се слово якось недогідне; їм подобає ся лїпше модна назва „Монджібельо" (Mongibello), що походить від арабского джебель (djebel — гора).

Нема мабуть другого місця на нашій земли, котре би на так вузкім просторі показувало так богато пишноти краси, а при тім сполучало в собі тілько страху з такою повабностию і незрівнаною величавостию, а заразом і сумовитостию як тут. На тім велитї з ляви — писав Боккардо — творить все величавий контраст: ожеледець і вічний сніг сповивають его чоло, огниста маса кипить в его серединї; его величезний пень вкритий буйною і найріжнороднїйшою ростинностию, его окрива, богата формою тягне ся аж до его стіп і тут море єї обливає. Казочний початок Етни так описує професор Стоппані: Половина мітольоґії вяже ся з историею сеї гори. Титани і циклопи, боги і богинї як Плюто, Церес, Прозерпіна, Вулькан займають найперше місце в сій огнистій горі. Енцелядус, голова ґіґантів і титанів, відважив ся визвати найстаршого бога Юпітера і хотів скинути его з престола. Титани узброїли ся горами і скалами та кидали ними до неба; коли они поспадали на землю, то з них утворила ся тота величезна без ніякої форми маса. Аж ось пустив Юпітер з неба громом і пошиб ним Енцелядуса і попеченого, але ще живого привалив Етною, а коли він від часу до часу рушить ся під нею, то мече з під неї огнем і злостию.

Місточко Нікольозі лежить в прекрасній околици. Монте Россо — а радше Монті Россі, бо їх єсть тут кілька — утворили ся підчас страшного вибуху в 1669 р. і називають ся так задля своєї червонавої краски. Нікольозі належало давнїйше до князя Патерно і тоді було тут лиш кілька домів, що служили черцям за гостинниці.

На другий день збудили мене дуже рано; було кілька мінут по 3 годині. На дворі перед хатою стояли вже готові в дорогу мули та чекали на їздців. Веремя через ніч змінило ся: тучеві хмари щезли, а на небезводї сьвітили ся зорі. Мій господар не дав менї навіть надягнути сурдут на себе, лиш вивів мене з хати на одно місце, з котрого хотів менї показати Етну. Я аж дзвонив зубами, так був змерз, але преці раз удало ся менї побачити гору, що доси була невидима для мене: широкі єї боки купали ся в маґічнім сьвітлї місяця, котрого серпок повис був над вершками Монте Россі; я побачив на спадах вершка поблискуючий сніг та стовп диму, що просто як сьвічка піднимав ся понад чорні береги кратеру. Понад місточком спочивала глубока тишина; навіть найчуйнїйший когут не важив ся ще запіяти.

Їзда в ночи при сьвітлї місяця і в чужих сторонах має щось особливо потягаючого до себе. Все видає ся, як би то була лиш якась мара, лиш привид. Коли витягнеш руку, щоби доторкнути ся якогось близького предмету, аж дивно тобі стає, що можеш взяти его в руки. Сам не знаєш, куди їдеш; сьвітло і тїнь зарисовують так дивні, невиразні образи на земли, що гадав би-сь, що то перед тобою якесь море повне найдивнїйших островів. Стіжки румовища і попелу на право і на ліво; а чи то дїйстно таки стіжки, чи они тобі лиш привиджують ся та щезнуть разом зі зорями? Тебе бере ся таке чувство, як би цїла тота Етна зі своєю величезною масою, разом зі смугою снїгу і хмарою диму та підземним огнем мала розплисти ся і щезнути, скоро лиш когут запіє.

(Дальше буде).

З друкарнї В. Лозиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефона число 569).